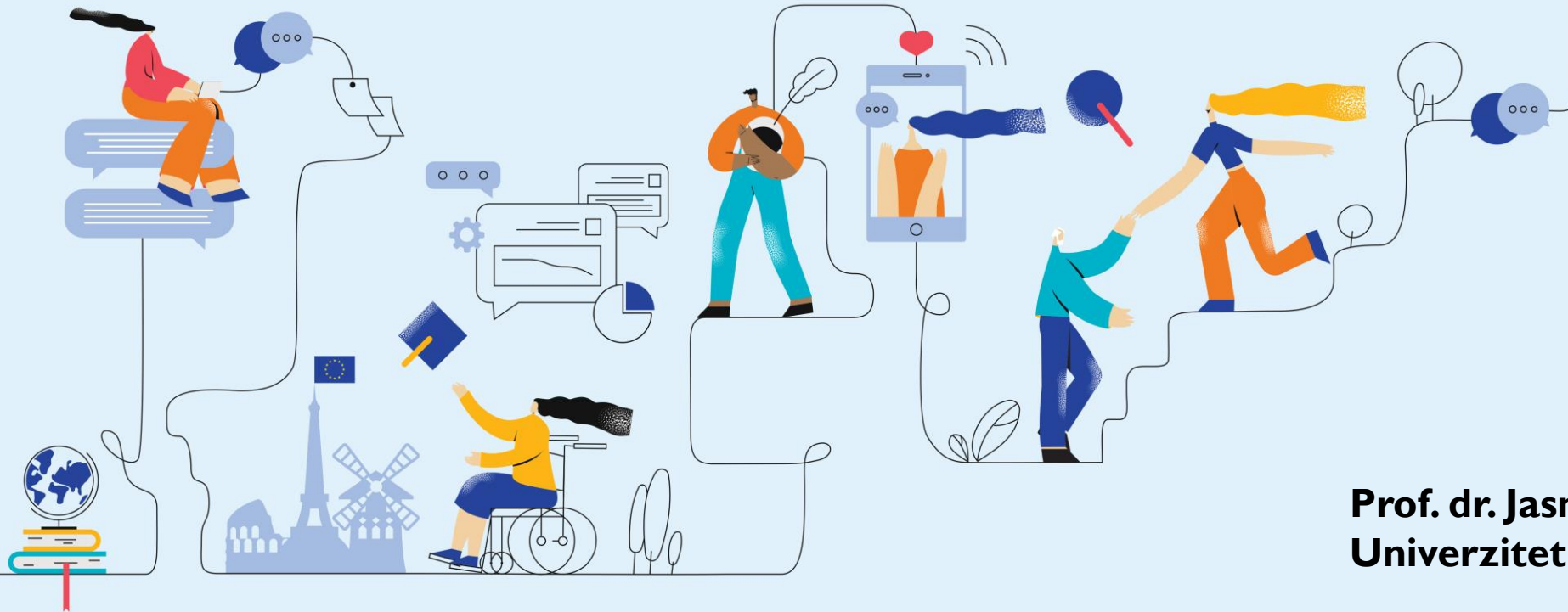

NASTAVNIČKI LEADERSHIP IZ PERSPEKTIVE POZITIVNE PSIHOLOGIJE:

IZGRADNJA KAPACITETA ZA JAČANJE DOBROBITI U ŠKOLAMA

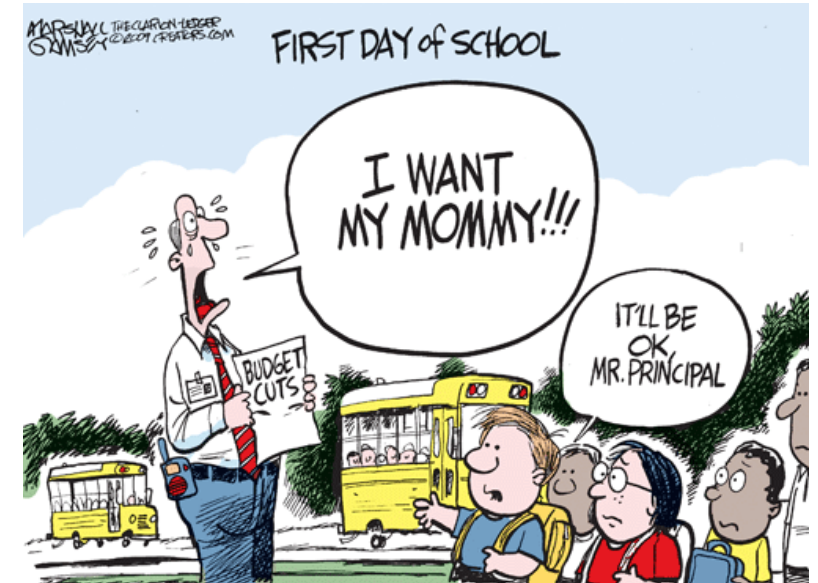

Prof. dr. Jasna Kovačević
Univerzitet u Sarajevu

Sizifova posla (ili zašto je teško raditi u školi)

Raditi u školi je teško, jer su škole složeni adaptivni sistemi koji/e:

- imaju specifičnu ulogu u društvu;
- moraju da zadovolje širok spektar očekivanja različitih interesnih grupa čiji su interesi često u konfliktu;
- karakterizira stalna smjena učeničkih generacija;
- karakterizira promjenjiva participacija učenika i nastavnika u procesu učenja;
- su ranjivi na dinamične trendove u tehnologiji;
- karakterizira autonomija nastavnika a time i njihova slaba interakcija;
- su ranjivi na promjene koje se događaju u društvenom, kulturološkom, ekonomskom i političkom okruženju.

Posljedice Sizifova posla

Neki od stresora kojima su nastavnici_e u školama posljedično izloženi su:

STRESORI POVEZANI SA RADNIM MJESTOM (rangirani po važnosti)

kontinuirane promjene; problematika u odnosima moći; birokracija; školska kultura; odgovornost za rezultate učenika_ca i škole.

STRESORI POVEZANI SA MEĐULJUDSKIM ODNOSIMA (rangirani po važnosti)

roditelji; umor od stalnog suosjećanja; ministar/ica; sindikati; nastavnici_e; učenici_ce

STRESORI POVEZANI SA NEDOSTATKOM VREMENA (rangirani po važnosti)

Poteškoće u uspostavljanju ravnoteže između posla i porodice; prevelik broj zadataka i obaveza; nedovoljno vremena na radnom mjestu; nemogućnost brige o sebi

NEUGODNA EMOCIONALNA STANJA (rangirani po važnosti)

Krivnja, usamljenost, nepravednost, nema uvažavanja, osjećaji žaljenja, nerazumijevanje

Mahfouz, J. (2018). Principals and stress: Few coping strategies for abundant stressors. *Educational Management Administration & Leadership*, 1741143218817562.

I šta ćemo sad?

AGENCIJA ZA MOBILNOST I PROGRAM

Teaching and Teacher Education
Volume 99, March 2021, 103250

Research paper

Teacher well-being: Voices in the field

Abby Weiland

International Journal of Educational Research 122 (2023) 102261

ELSEVIER

Contents lists available at ScienceDirect

International Journal of Educational Research

journal homepage: www.elsevier.com/locate/ijedures

Teacher Leadership and Teacher Wellbeing: Any Relationship?

Norma Ghamrawi ^{a,*}, Hiba Naccache ^b, Tarek Shal ^c

^a Professor of Educational Leadership

^b Professor of Math Education

^c Research Assistant

Management, College of Education, Qatar University, Doha, Qatar

Education, College of Education, Qatar University, Doha, Qatar

Researcher, Social and Economic Survey Institute (SESRI), Qatar University, Doha, Qatar

Understanding the relationship between teacher leadership and teacher well-being: the mediating roles of trust in leaders and teacher efficacy

Peng Liu, Xiao Fei Chen, Ya Xi Cheng, Shan Xiao
Journal of Educational Administration

Shan Xiao DOWNLOADS

Restricted access | Research article | First published online July 19, 2022

The relationship between distributed leadership and teacher well-being: The mediating roles of organisational trust

Lili Liu , Peng Liu , [...], and Lei Mee Thien [View all authors and affiliations](#)

[OnlineFirst](#) | <https://doi.org/10.1177/17411432221113683>

CHAPTER 22 TEACHER LEADERSHIP IN EDUCATION FOR SUSTAINABLE WELL-BEING AND WELL-BECOMING

Michael Link and Thomas Falkenberg

International Journal of Teacher Leadership
Volume 11, Number 1, Spring 2022

Teacher Leadership – Collective Actions, Decision-Making and Well-being

Hansol Woo
The Pennsylvania State University, U.S.A.

Gerald LeTendre
The Pennsylvania State University, U.S.A.

Seung-yong Byun
The Pennsylvania State University, U.S.A.

John Schussler
The Pennsylvania State University, U.S.A.

Woo et al. • Collective Actions 29
ISSN: 1934-9726

Lili Liu , Peng Liu , [...], and Lei Mee Thien [View all authors and affiliations](#)

[OnlineFirst](#) | <https://doi.org/10.1177/17411432221113683>

ropske snage solidarnosti | UDE

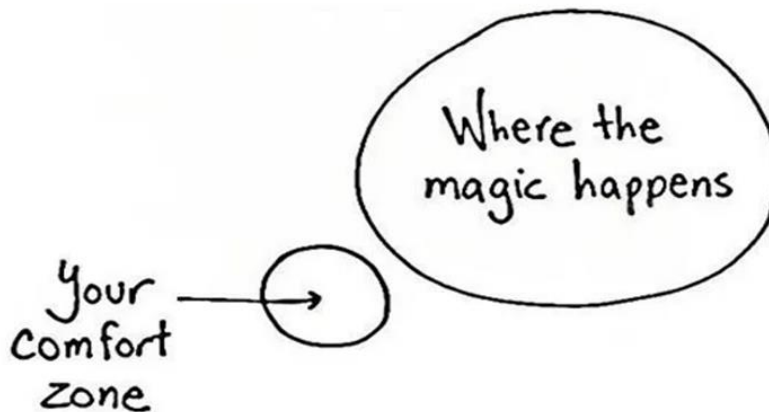
Nastavnički leadership(NL)

- Nastavnički leadership odnosi se na aktivnu uključenost i utjecajnu ulogu koju nastavnici_e preuzimaju u vođenju, oblikovanju i poboljšanju obrazovnih praksi unutar svojih školskih zajednica (Ghamrawi, 2010; 2011.).
- Nastavnici_e koji preuzmu leaderske uloge imaju mogućnost da pozitivno utječu na nastavne prakse, razvoj kurikuluma i cjelokupnu školsku klimu (Jakavonyte-Staškuviene & Barkauskiene, 2023.)
- NL je neformalan te je dio načina na koji nastavnici_e vide svoj posao kao profesionalaci. NL je ugrađen u osjećaj djelovanja sa svojim kolegama kako bi utjecali na promjene na institucionalnoj razini (Durrant, Frost, Head i Holden, 2000; Muijs i Harris. 2006).

Šta Aristotel ima sa dobrobiti u školama? EUDAIMONIA (osjećati svrhu)

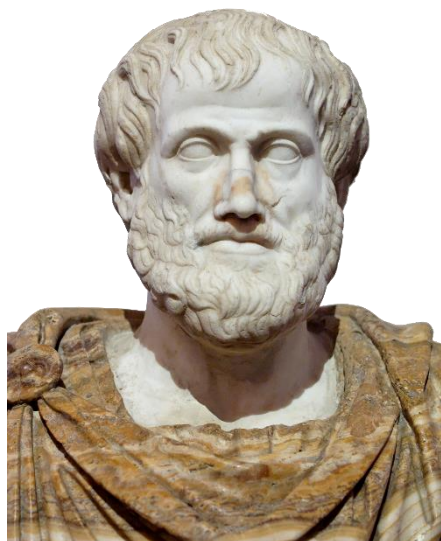
Hedonia vs. Eudaimonia

- Autentičnost
- Izvrsnost
- Značenje/vrijednosti
- Rast

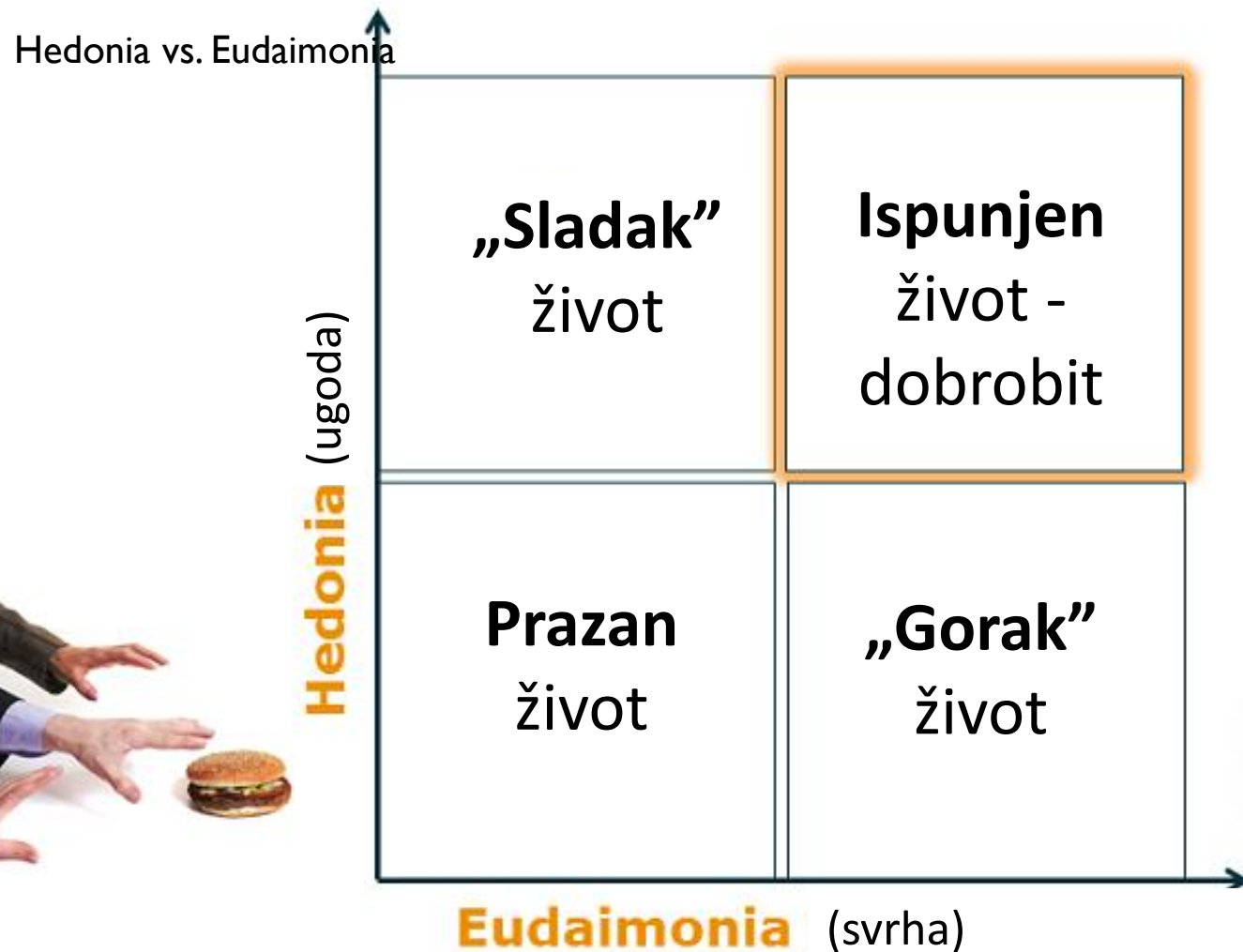
HEDONIA (osjećati se ugodno)

- Odsustvo stresa
- Komfor
- Uživanje
- Zadovoljstvo

Aristotel, 384 – 322 BC.

Šta Aristotel ima sa dobrobiti u školama?

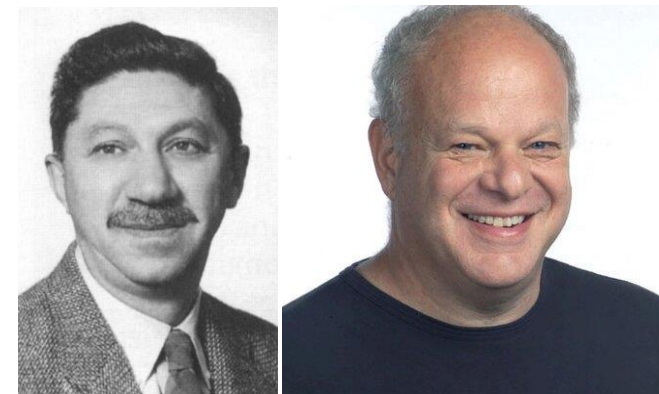

Aristotelova „*Nikomahova etika*”

- **Eudaimonia** je „zlatna sredina” između obilja i osudice neke karakteristike
- **Dobrobit:** osjećati se dobro i voditi svrsishodan život

Pozitivna psihologija

Abraham Maslow
1908. – 1970.

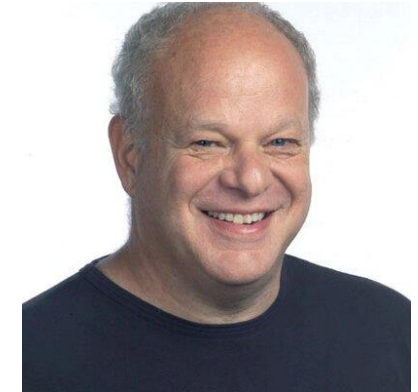
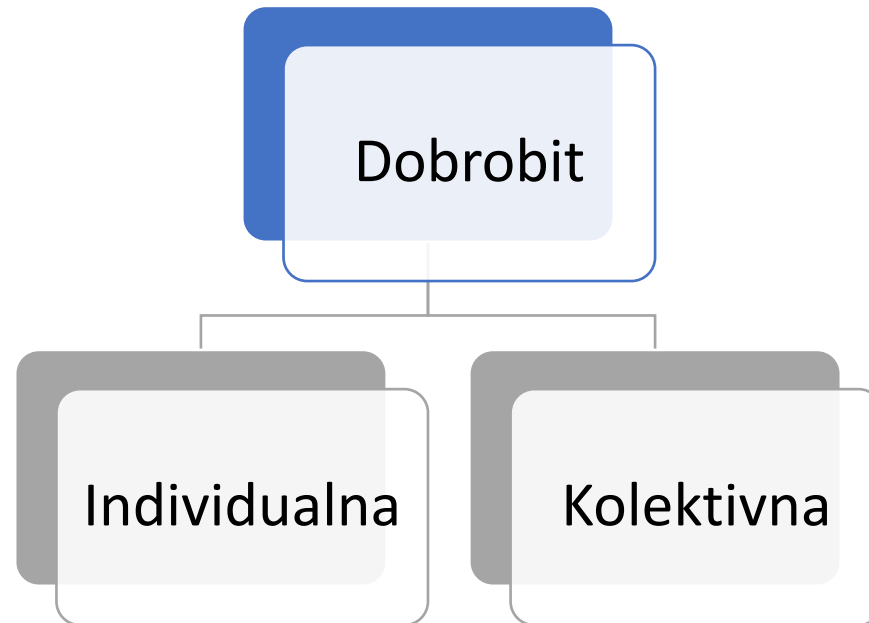
Martin Seligman
1942.

- Maslow i Seligman kao utemeljitelji oblasti humanističke i pozitivne psihologije
- Fokus pozitivne psihologije: otkriti što ljude čini uspješnim, pri čemu se procvat (eng. *flourishing*) može definirati kao „kombinacija pozitivnih emocija i pozitivnog funkcioniranja u socijalnim i psihološkim okruženjima (Huppert i So, 2013).
- Ključna područja istraživanja pozitivne psihologije uključuju:
 - procvat (Seligman, 2011),
 - jake strane karaktera (White i Waters, 2015),
 - smisao (Steger, Dik i Duffy, 2012) i
 - leadership (Cameron, 2008).

• Odnos individualne i kolektivne dobrobiti

DOBRO JE ZNATI

Osiguravanje dobrobiti nastavnika usko je povezano s dobrobiti učenika i izgradnjom pozitivne školske klime (Roffey, 2012; White i Murray, 2015)

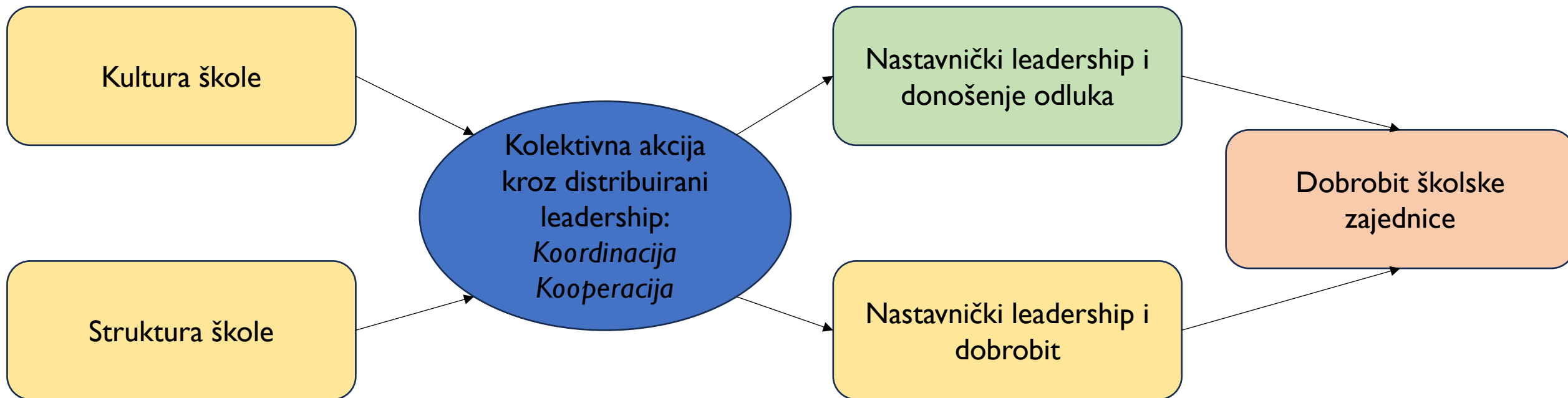
Martin Seligman, 1942.

Pozitivne individualne osobine: ljubav, poziv, hrabrost, interpersonalne vještine, senzibilitet, ustrajnost, praštanje, originalnost, usmjerenost na budućnost, duhovnost, talent i mudrost

Građanske vrline i institucije koje pokreću individue prema boljem građanstvu: odgovornost, skrb o drugima, altruizam, uljudnost, umjerenost, tolerancija i radna etika

Pozitivna psihologija

Odnos individualne i kolektivne dobrobiti – faktori utjecaja

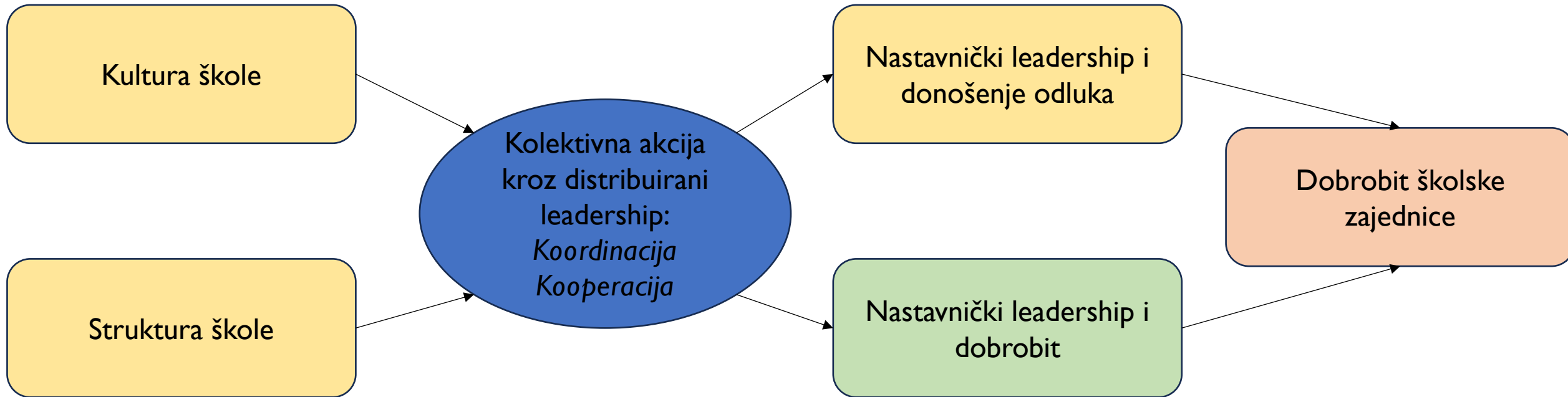

Šta istraživanja kažu da je važno za **NASTAVNIČKI LEADERSHIP**:

- **uloga školskih lidera_ica** u njegovanju kulture nastavničkog leadershipa (Ghamrawi et al., 2023a);
- **važnost distribuiranog leadershipa** koji osnažuje nastavnike_ice (Berjaoui I Karami-Akkary, 2020.);
- utjecaj **mogućnosti profesionalnog razvoja** na jačanje sposobnosti nastavnika_ca za leadership (Nguyen et al., 2020.);
- **utjecaj suradničkih mreža i podržavajućih organizacijskih struktura** (Ghamrawi, 2022.).

Pozitivna psihologija

Odnos individualne i kolektivne dobrobiti – faktori utjecaja

PERMA model dobrobiti (Seligman, 2011): Kombinacija ovih pet pokazatelja blagostanja/dobrobiti dovodi do procvata kod ljudi:

- Positive emotions (P),
- Engagement (E),
- Relationships (R),
- Meaning (M),
- Achievement (A)

POZITIVNA PSIHOLOGIJA

PERMA MODEL

- **P – Pozitivne emocije:**
 - *Ovo je hedonistički dio dobrobiti. Životne potrebe sadrže pozitivne emocije. To se može poboljšati njegovanjem zahvalnosti i opraštanja u vezi s prošlošću, mindfulness-a te nade i optimizma u pogledu budućnosti.*
- **E – Angažman:**
 - *Život bi trebao sadržavati aktivnosti u kojima možemo u potpunosti iskoristiti svoje vještine, snage i pažnju na izazovnom zadatku. Kada se to dogodi, ljudi su voljni izvršiti aktivnost bez obzira na bilo kakve vanjske nagrade.*
- **R – Odnosi:**
 - *Potrebne su nam veze s drugima kako bismo istinski procvjetali. Veze s drugima mogu životu dati dodatni smisao.*
- **M – Smisao:**
 - *Prepoznavanje sebe kao nečeg većeg od sebe. Imamo osjećaj svrhe.*
- **A – Postignuće:**
 - *Razvijamo se kada uspijevamo ostvariti ciljeve, tada doživljavamo vlastitu kompetenciju, uspjeh i majstorstvo u nečemu.*

**ACCOMPLISHMENT -
POSTIGNUĆE**

Napredak prema cilju

A

POZITIVNE EMOCIJE

Ljubav, radost, zainteresiranost,
nada, smirenost, zahvalnost...

P

**ENGAGEMENT -
ANGAŽIRANOST**

Potpuna posvećenost nekoj
aktivnosti – flow/uronjenost

E

MEANING - SMISAO

Šta vam je važno? Šta
radite za druge?

M

R

RELATIONSHIPS - ODNOSI

Povezanost sa drugima

Odabrana literatura

- Ghamrawi, N. (2010). No teacher left behind: Subject leadership that promotes teacher leadership. *Educational Management Administration & Leadership*, 38(3), 304-320.
- Ghamrawi, N. (2011). Trust me: Your school can be better—A message from teachers to principals. *Educational Management Administration & Leadership*, 39(3), 333-348.
- Jakavonytė-Staškuvienė, D., & Barkauskienė, A. (2023). Transformative teacher leadership experiences in schools in creating an innovative educational culture: The case of Lithuania. *Cogent Education*, 10(1), 2196239.
- Do, W. C. P., Frost, D., & Durrant, J. (2004). Supporting Teachers' Leadership. *Learning to Lead Together: The Promise and Challenge of Sharing Leadership*, 307.
- Muijs, D., & Harris, A. (2006). Teacher led school improvement: Teacher leadership in the UK. *Teaching and teacher education*, 22(8), 961-972.
- Seligman, M. E. (2011). *Flourish: A visionary new understanding of happiness and well-being*. Simon and Schuster.
- White, M. A., & Waters, L. E. (2015). Strengths-based approaches in the classroom and staffroom. *Evidence-based approaches in positive education: Implementing a strategic framework for well-being in schools*, 111-133.
- Steger, M. F., Dik, B. J., & Duffy, R. D. (2012). Measuring meaningful work: The work and meaning inventory (WAMI). *Journal of Career Assessment*, 20(3), 322-337.
- Cameron, K. (2012). *Positive leadership: Strategies for extraordinary performance*. Berrett-Koehler Publishers.
- Roffey, S. (2012). Pupil wellbeing—Teacher wellbeing: Two sides of the same coin? *Educational and child psychology*, 29(4), 8.
- Ghamrawi, N., Naccache, H., & Shal, T. (2023). Teacher leadership and teacher wellbeing: any relationship? *International Journal of Educational Research*, 122, 102261.
- Berjaoui, R. R., & Karami-Akkary, R. (2020). Distributed leadership as a path to organizational commitment: The case of a Lebanese school. *Leadership and Policy in Schools*, 19(4), 610-624.
- Nguyen, D., & Ng, D. (2020). Teacher collaboration for change: Sharing, improving, and spreading. *Professional Development in Education*, 46(4), 638-651.
- Ghamrawi, N. (2022). Teachers' virtual communities of practice: A strong response in times of crisis or just another Fad?. *Education and information technologies*, 27(5), 5889-5915.

Thank
you!!!
...

